

Årsrapport 2019 - Folkeoplysningsområdet

1. Indledning

Folkeoplysningsområdet udvikler sig år for år. Hvert år indberetter foreninger og aftenskoler i Holbæk Kommune deres medlemstal, så vi kan følge udviklingen. Denne rapport er udarbejdet på baggrund af medlemsoplysninger indgivet for året 2019. Udover udviklingen i medlemstal, kan man også finde oplysninger om folkeoplysningsudvalgets puljemidler, årets hverdagsmester og meget mere.

2. Medlemmer i de folkeoplysende foreninger

Det følgende afsnit sætter fokus på medlemsudvikling i de folkeoplysende foreninger i perioden 2017-2019.

Aftenskolerne

I 2019 var der i Holbæk Kommune 12 godkendte aftenskoler. I modsætning til andre folkeoplysende foreninger er aftenskolerne kendetegnet ved, at de ikke har medlemmer, men derimod kursister, som deltager på forskellige hold.

AFTENSKOLER:

1. AOF HOLBÆK, KULTUR OG FRITID
2. DOF HOLBÆK
3. HOLBÆK & OMEGNS MUSIKSKOLE
4. LOF HOLBÆK-LEJRE
5. AFTENSKOLER FOR SENHJERNESKADEDE
6. AFTENSKOLEN PÅ CSU
7. HOLBÆK BYORKESTER
8. HOLBÆK SYMFONIORKESTER
9. JYDERUP SANGKOR
10. KREATIVSKOLEN
11. SANGSKADERNE
12. SVINNINGE AFTENSKOLE

Antallet af kursister er siden 2016 steget med ca. 8 procent. Det samme billede gør sig gældende i antallet af undervisningstimer, hvor det siden 2016 er steget med 2 procent. Siden 2018 er det dog faldet en smule.

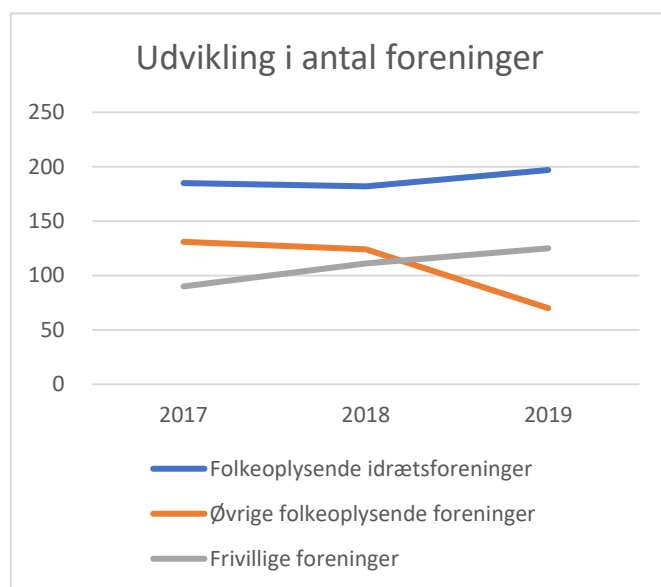
	2016	2017	2018	2019	Udvikling 2018/2019	Tendens 2016/2019
Antal aftenskoler	14	14	12	12	0	→
Antal timer	16.125	16.469	16.516	16.468	-48	↗
Antal kursister	5.441	5.837	5.791	5.895	104	↗

Tabel 1: Antal timer og kursister i aftenskolen

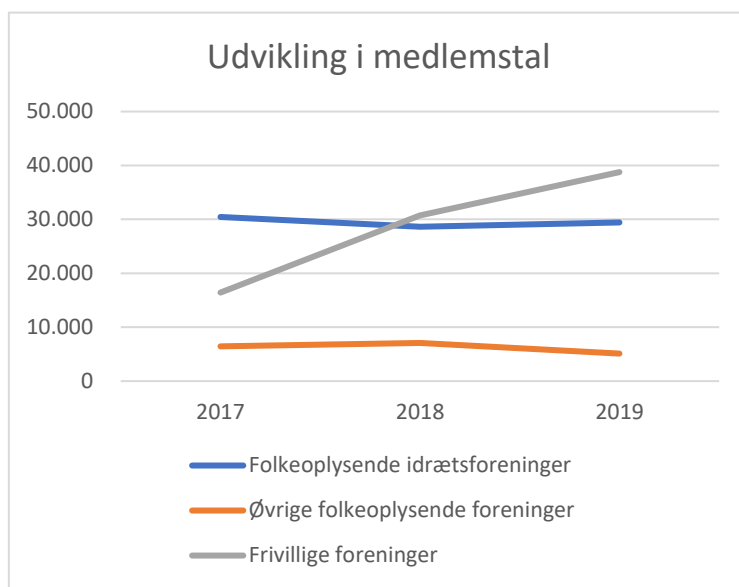
Øvrige foreninger, herunder idrætsforeninger, spejdere, mm.

Nedenstående grafer og tabeller viser udviklingen i antal foreninger samt medlemstal for de folkeoplysende og frivillige foreninger i Holbæk Kommune.

Figur 1 viser udviklingen i antallet af foreninger. Her er det specielt udviklingen i de øvrige folkeoplysende foreninger samt de frivillige foreninger, som har udviklet sig. Antallet i de øvrige folkeoplysende foreninger er siden 2018 faldet fra 124 til 70, et fald på 54 foreninger, mens antallet af frivillige foreninger er steget fra 111 til 125, en stigning på 14 foreninger. Denne udvikling skal tages med forbehold. Størstedelen af udviklingen skyldes ændret registrering i fritidsportalen. Det er derfor svært at give et retvisende billede af den reelle udvikling.

Figur 1: Udvikling i antallet af foreninger - Kilde: Fritidsportalen

Figur 2: Udvikling i medlemstal – Kilde: Fritidsportalen

Ser man på udviklingen i medlemstal er tallet vokset hos de folkeoplysende idrætsforeninger samt de frivillige foreninger siden 2018. Samlet er medlemstallet vokset fra 66.470 medlemmer i 2018 til 73.305 i 2019. Altså en stigning på over 10 procent. Den massive medlemsstigning hos de frivillige foreninger kan bl.a. forklares ved, at store patientforeninger, som Kræftens Bekæmpelse, har oprettet lokalforening i Holbæk.

Medlemstal 2019					
Foreningstype	Antal	0-24 år	25-59 år	60+ år	Total
Folkeoplysende idrætsforeninger	197	13.442	9.562	6.425	29.429
Øvrige folkeoplysende foreninger	710	1.568	2.413	1.128	5.109
Frivillige foreninger	125	669	11.075	27.023	38.767
Total	392	15.679	23.050	34.576	73.305

Tabel 2: Medlemsoversigt for 2019 Kilde: Fritidsportalen

Udviklingen i medlemstal i udvalgte foreningstyper

Der er stor forskel på udvikling i de forskellige foreningstyper. Tabel 3 viser, hvordan udviklingen har været gennem de seneste tre år. Hos gymnastikforeningerne så man sidste år et fald på over 400 medlemmer. Dette skyldtes manglende indberetning af medlemstal, og gymnastik er i 2019 tilbage på samme niveau som i 2017.

Blandt de andre store sportsgrene ligger fodbold meget stabilt med et lille medlemsfald siden 2017, hvor svømning har haft en stigning på 7 procent. Badminton havde sidste år en stor fremgang, men er i år tilbage på sammen niveau som i 2017.

Den største medlemsudvikling ses ved kampsport, der siden 2017 har fået 25 procent flere medlemmer. Der findes 12 kampsportsklubber i Holbæk Kommune.

Største nedgang i medlemsudviklingen skal findes hos skydning, som siden 2017 har mistet ca. 25 procent af deres medlemmer.

Udvalgte foreningstyper	2017	2018	2019	Udvikling 2018/2019	Tendens 2017/2019
Gymnastik	5.189	4.772	5.259	487	→
Fodbold	4.231	4.089	4.125	36	→
Svømning	2.635	2.728	2.820	92	↗
Badminton	1.927	2.112	1.963	-149	→
Ridning	1.272	1.160	1.156	-4	↘
Håndbold	1.183	1.101	1.127	26	→
Kampsport	777	905	960	55	↗
Skydning	870	657	649	-8	↘
Øvrige idrætsforeninger	12.363	11.798	11.370	-428	↘
Total for idrætsforeninger	30.447	29.322	29.429	107	↘
Teaterforeninger	259	306	238	-68	→
Spejdere	789	868	795	-73	→
Øvrige folkeoplysende foreninger*	5.417	5.771	4.076	-1.695	↘
Frivillige foreninger	16.425	30.203	38.767	8.564	↗
Total	53.337	66.470	73.305	6.835	↗

Rensede medlemstal*	28.670	35.729	39.403		
Befolkningstal**	70.983	71.297	71.541		
Andel	40,4%	50,1%	55,1%		

Tabel 3: Medlemsudvikling i udvalgte foreningstyper fra 2017-2019 – Kilde: Fritidsportalen

* Medlemstal rensset for dobbelt medlemskab. Idrættens Analyseinstitut oplyste i 2017, at danskere, der er medlem af mindst én forening, i gennemsnit er medlem af 1,8604 foreninger.

** Befolkningstal iflg. Oplysninger fra Danmarks Statistik

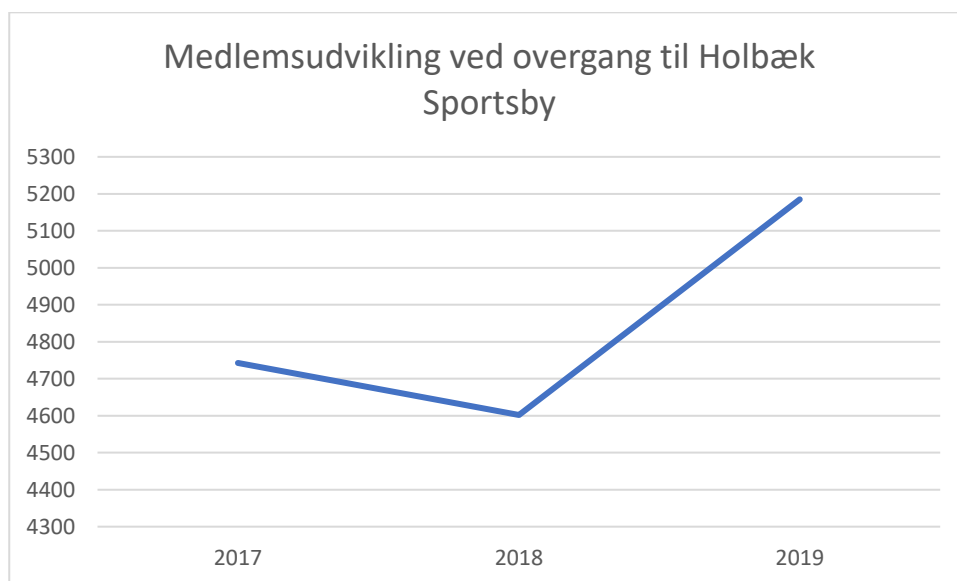
Holbæk Sportsby

I forbindelse med opførelsen af Holbæk Sportsby var der stor bekymring omkring medlemstallet i lokalområderne. Frygten var, at foreningerne ville miste en stor del af deres medlemmer til foreningerne i Sportsbyen. Det viser sig dog, at der fra 2018 til 2019 har været en beskedent fremgang på 0,3 procent.

I Holbæk Sportsby har man fra 2018-2019 oplevet en stor fremgang i medlemstal ved, at foreningerne flyttede ud i Holbæk Sportsby. Foreningerne er samlet gået næsten 13 procent frem.

Foto 1 – Kilde: Holbæk Sportsby

Figur 3: Medlemsudvikling i Holbæk Sportsby

Opførelsen af Holbæk Sportsby, har også givet mulighed for at nye foreninger kunne se dagens lys. Der er blevet etableret fire udendørs padeltennisbaner, hvilke har været ekstremt populære. Sportbyens Padel Klub blev oprettet ved åbningen af Holbæk Sportsby og har i 2019 65 medlemmer. Holbæk Tennis og Padel Klub har siden åbningen af padelbanerne fået 175 nye medlemmer.

Den negative udvikling er sat på pause hos de yngste medlemmer

I folkeoplysningsudvalgets årsrapport fra 2018 rapporterede vi om, at udviklingen blandt de 0-24-årige var faldet med 7,2 procent. Denne udvikling er i år stagneret og vokset med 124 medlemmer. Stigningen er fordelt på gymnastik, svømning, håndbold samt kampsport, som har fået mellem 40 og 50 nye medlemmer i aldersgruppen.

Foto 2 – Kilde: Holbæk Klatreklub

Aldersgruppe 0-24	2017	2018	2019	Udvikling 2018/2019	Tendens 2017/2019
Gymnastik	3.231	3.141	3.189	48	➔
Fodbold	3.313	2.989	2.921	-68	⬇
Svømning	2.040	2.092	2.138	46	↗
Håndbold	858	795	837	42	➔
Ridning	784	690	696	6	⬇
Kampsport	549	542	593	51	↗
Badminton	523	631	583	-48	↗
Skydning	267	214	199	-15	⬇
Øvrige idrætsforeninger	2.780	2.224	2.286	62	⬇
Total	14.345	13.318	13.442	124	⬇
Rensede medlemstal*	7.531	6.992	7.057		
Befolkningstal**	20.447	20.249	20.155		
Andel	36,8%	34,5%	35,0%		

Tabel 4: Medlemstal i alderen 0-4 år – Kilde: Fritidsportalen

* Medlemstal rensed for dobbelt medlemskab. Idrættens Analyseinstitut oplyste i 2017, at danskere, der er medlem af mindst én forening, i gennemsnit er medlem af 1,8604 foreninger.

** Befolkningstal iflg. Oplysninger fra Danmarks Statistik

Initiativer til at imødekomme den negative udvikling

Folkeoplysningsudvalget har på baggrund af den seneste årsrapport, som viste et markant fald i foreningsdeltagelsen hos de unge, i samarbejde med SDU igangsat en undersøgelse af, hvordan enkelte foreninger i Holbæk Kommune formår at fastholde de unge medlemmer. Fem foreninger fra forskellige

idrætsgrene og forskellige områder i Holbæk Kommune er blevet interviewet og der er en række punkter, som er vigtige for at fastholde de unge i foreningslivet.

1. Det sociale aspekt
2. At det er en meningsfuld aktivitet
3. Trænerne
4. Gode foreningsrammer – herunder faciliteter.

[Du kan læse hele rapporten her.](#)

Fremgang hos de ældre

Der har de seneste år været fokus på at støtte aktiviteter for de ældre. Bl.a. ved oprettelsen af 60+ foreningspuljen, hvor foreningerne kan søge om støtte til fx oprettelse af nye aktiviteter for denne aldersgruppe.

Der er siden 2018 kommet 173 nye medlemmer (se tabel). Gymnastikforeningerne, som sidste år så et fald i medlemsantal er vendt, hvilket kunne tyde på en manglende medlemsindberetning i 2018. Herudover er der, over en toårig periode, generelt set en stigning hos langt de fleste idrætsgrene. Det er i denne periode kun skydning og håndbold, som har en negativ udvikling.

Aldersgruppe 60+	2017	2018	2019	Udvikling 2018/2019	Tendens 2017/2019
Gymnastik	1.018	819	1.048	229	→
Badminton	422	522	456	-66	↗
Svømning	322	387	388	1	↗
Skydning	170	162	157	-5	↘
Fodbold	44	93	109	16	↗
Ridning	91	100	101	1	↗
Kampsport	9	19	24	5	↗
Håndbold	13	8	8	0	↘
Øvrige idrætsforeninger	4.051	4.142	4.134	-8	→
Total	6.140	6.252	6.425	173	↗
Rensede medlemstal*	3.173	3.231	3.320		
Befolkningstal**	19.029	19.408	19.851		
Andel	16,7%	16,6%	16,7%		

Tabel 5: Medlemstal i alderen 60+ - Kilde: Fritidsportalen

* Medlemstal rensed for dobbelt medlemskab. Idrættens Analyseinstitut oplyste i 2017, at danskere, der er medlem af mindst én forening, i gennemsnit er medlem af 1,8604 foreninger.

** Befolkningstal iflg. Oplysninger fra Danmarks Statistik

Udviklingen af seniorhold

Et eksempel på den udvikling der er sket hos foreninger, som målretter sig til 60+ segmentet, kan findes i Holbæk Sportsby. Her blev foreningen Holbæk Senior Motion oprettet i foråret 2019 og har siden fået 84 medlemmer. Holbæk Senior Motion fokuserer ikke kun på en enkelt sportsgren, men tilbyder en lang række forskellige aktiviteter og hold til medlemmerne, bl.a. svømning, pickleball, bowls og naturtræning.

Foto 3 – Kilde: Holbæk Senior Motion

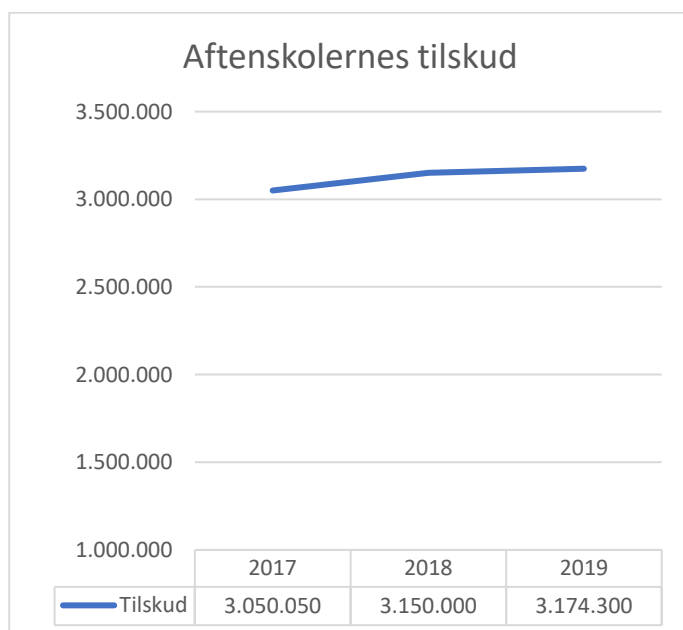
3. Aftenskolernes tilskudsøkonomi

De to figurer herunder viser udviklingen i aftenskolernes tilskud samt time- og deltagerantal. Som figurerne viser, ligger både tilskuddet og udviklingen, i time- og deltagerantal, meget stabilt gennem de seneste år.

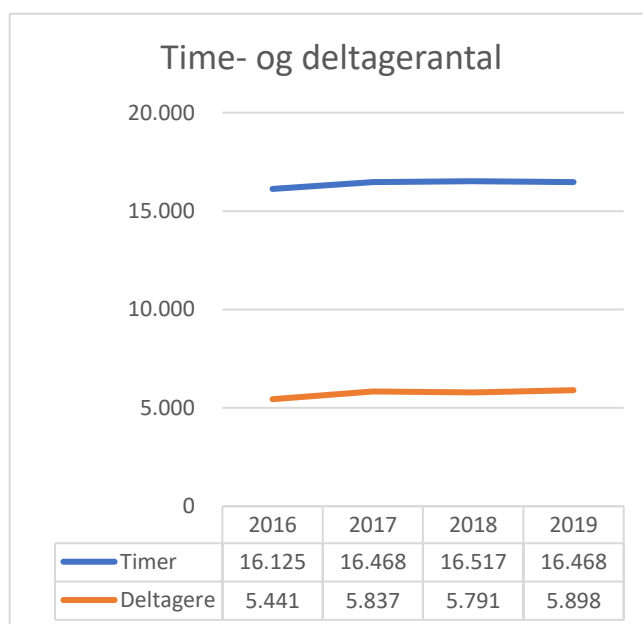
Aftenskolerne har i 2019 udbudt 16.468 undervisningstimer.

Sammenholdes dette med det samlede tilskud i 2019, har det gennemsnitlige kommunale tilskud pr.

undervisningstime været på 192,75 kr. Dette er en lille forøgelse fra 2018, hvor tilskuddet pr. undervisningstime var på 190,72 kr.

Figur 4: Udviklingen i aftenskolernes tilskud

Figur 5: Udvikling i time- og deltagerantal hos aftenskolerne

For et mere detaljeret overblik over aftenskolernes økonomi henvises til bilag 1 og 2.

4. Hverdagsmestre

Hvert år udpeges tre frivillige ildsjæle af folkeoplysningsudvalget og kåres som Årets Hverdagsmester. For at blive kåret som hverdagsmester, skal man leve op til tre kriterier:

- Hverdagsmesteren har ubemærket gjort sig bemærket i sin omgangskreds/lokalområdet
- Hverdagsmesteren gør en forskel for foreningen og virker som en inspirationskilde
- Hverdagsmesteren har en stor passion for foreningens formål og yder gerne lige lidt ekstra

I 2019 blev der kåret følgende Årets Hverdagsmester:

Annie Hass, Instruktør, bestyrelsesmedlem og meget mere

Annie blev hædret for sit store frivillige engagement flere steder i kommunen. Instruktør og bestyrelsesmedlem i Motion for Livet Kundby, hvor hun både engagerer sig i stavgang og krolf. Hun er leder af motionsgymnastik samt afholder lektiecafé på biblioteket. Hun er yderligere engageret i Teaterforeningen og teaterfestivalen i Svinninge og meget mere. En af de personer, som har indstillet Annie nævner: "En rigtig ildsjæl, som altid har overskud til de mange opgaver. Hun fortjener virkelig en pris".

Bjarne Næslev, Formand for Jernløse Badminton Klub

Bjarne blev hædret for sit store engagement og dedikation til badminton. Ikke nok med, at han sørger for badminton i Jernløse-Hallen. Han sikrer også, at der kan spilles badminton i Tuse Hallen, Knabstrup hallen og på Holbæk Lilleskole. En ægte ildsjæl, som brænder for sin sport!

Heidi Falk Brandt, Formand for ADHD-foreningen i lokalafdeling Vestsjælland

Heidi blev hædret for hendes store indsats for personer med ADHD. Heidi har været medvirkende til opbygning og driften af ADHD-caféen, som hun bl.a. hver tirsdag holder åbent med aktiviteter og fællesspisning. I sommerperioden afholder hun desuden fem dages sommercamp for familier med foredrag, leg og ikke mindst fokus på fællesskab. "Heidi er hjertevarm og ihærdig – i alt hvad hun deltager i".

5. Folkeoplysningsudvalgets puljer

Folkeoplysningsudvalget fordeler hvert år midler fra en række puljer til foreningslivet i Holbæk Kommune. Puljerne kan søges af foreninger og fordeles til forskellige målgrupper i henhold administrationsgrundlaget. Dette kan findes på [Holbæk Kommunes hjemmeside](#).

Der er i 2019 blevet uddelt færre midler end tidligere. Dette skyldes, at kommunalbestyrelsen besluttede, at der skulle udvises tilbageholdenhed med ubrugte midler. Denne beslutning blev truffet i foråret 2019. Dette betyder, at flere af puljerne, som normalt har flere ansøgningsrunder hen over året, kun havde en enkelt.

Herunder findes et overblik over de midler, som er blevet bevilget i 2019.

Puljenavn	Budget	Bevilget
Uddannelse af ledere og instruktører	397.000 kr.	224.887 kr.
Udstyrspuljen	313.000 kr.	121.349 kr.
Udstyrspuljen (Mål og net)	108.000 kr.	107.618 kr.
Kulturelle arrangementer	244.000 kr.	173.600 kr.
60+ foreningspuljen	150.000 kr.	18.600 kr.
Udviklingspuljen	124.000 kr.	0 kr.
Havnepuljen	256.000 kr.	50.000 kr.

Tabel 6: Oversigt over folkeoplysningsudvalgets puljemidler

Bordtennisekspllosion

En af de foreninger, som i 2019 modtog penge fra 60+ foreningspuljen er Holbæk Bordtennisklub. I 2018 havde klubben 20 medlemmer, men efter flytningen til Holbæk Sportsby kunne de melde om en massiv medlemsfremgang og har nu 147 medlemmer. 57 procent af medlemmerne er over 60 år, og derfor kunne bordtennisklubben få hjælp til bat og bolde gennem 60+ foreningspuljen.

6. Medlemstilskud

Holbæk Kommune yder medlemstilskud til godkendte folkeoplysende foreninger ud fra en række rammer, som kan findes i [administrationsgrundlaget](#).

Tabel 7 viser medlemsudviklingen i årene 2017-2019 for de foreninger, som har søgt medlemstilskud. Der har mellem 2017 og 2019 været et 19 procents fald i antallet af foreninger, som har modtaget tilskud, samt et fald på 11 procent i det samlede medlemstal. De tilskudsberettigede medlemmer (under 25 år) er siden 2017 også faldet med 10 procent.

	2017	2018	2019	Udvikling 2018/2019
Antal foreninger som har modtaget medlemstilskud	171	162	139	-23
Medlemmer i alt	29.643	29.619	26.310	-3.309
Under 25 år	15.157	14.785	13.700	-1.085
25 - 59 år	9.853	10.208	8.032	-2.176
Over 60 år	4.633	4.626	4.578	-48

Tabel 7: Medlemsfordeling hos foreninger, som modtager medlemstilskud

7. Driftstilskud til lokaler

Holbæk kommune yder driftstilskud til lokaler, også kaldet lokaletilskud, til børn og unge i frivillige folkeoplysende foreninger. Foreningerne skal årligt kunne dokumentere deres aktivitetstimer og for at være berettiget til at få udbetalt lokaletilskud, skal der være indsendt budgetansøgning.

	2017	2018	2019
Antal foreninger	69	65	51
Idrætsfaciliteter m.v.	1.613.145	1.559.284	1.065.443
Spejderhuse, lejrpladser	581.126	452.091	449.359
Andet	850.916	881.372	865.459
Total	3.045.187	2.892.747	2.380.261

Tabel 8: Udvikling i lokaletilskud

Der er i 2019 blevet brugt over 512.486 kr. mindre på lokaletilskud end i 2018. Dette skyldes primært, at en lang række foreninger flyttede i Holbæk Sportsby.

8. Kurser for foreninger

Der har i 2019 været afholdt to kurser for foreningerne i Holbæk Kommune. I alt deltog 44 personer.

Årsagen til, at der ikke har været afholdt flere kurser skal findes i, at kommunalbestyrelsen besluttede at der skulle udvises tilbageholdenhed med uforbrugte midler. En beslutning som blev truffet i foråret 2019.

	2019
Fundraising - 22. januar 2019	22
Facebook - 19. februar 2019	24
Total	46

Tabel 9: Overblik over kurser for foreningerne

Bilag 1. Overblik over aftenskolernes økonomi

Aftenskole		Aflønning			
		Faktisk aflønning	Forholdsmæssigt tilskud*	Beregnet max. tilskud	Difference
LOF	2018	2.958.278	1.113.000	1.610.138	-497.138
	2019	2.376.692	1.134.900	1.280.852	-145.952
HOM	2018	1.003.553	598.000	544.559	53.441
	2019	987.837	536.400	539.009	-2.609
AOF	2018	1.239.810	595.000	627.830	-32.830
	2019	1.227.456	633.600	570.757	62.843
KreativSkolen	2018	516.756	394.000	425.064	-31.064
	2019	577.709	419.400	481.687	-62.287
Aftenskolen på CSU	2018	182.482	182.000	155.505	26.495
	2019	215.160	181.800	191.253	-9.453
Jyderup Sangkor	2018	29.051	9.000	9.684	-684
	2019	27.911	9.000	9.304	-304
Holbæk byorkester	2018	19.351	6.000	6.450	-450
	2019	21.453	7.200	7.151	49
Aftenskolen for Senhjerneskedede	2018	40.298	36.000	35.820	180
	2019	54.371	47.700	48.329	-629
DOF	2018	244.352	100.000	78.670	21.330
	2019	237.857	87.300	79.286	8.014
Sangskaderne	2018	51.186	16.000	17.059	-1.059
	2019	50.815	16.200	16.938	-738
Svinninge Aftenskole	2018	222.694	88.000	85.755	2.245
	2019	222.694	87.300	84.113	3.187
Holbæk symfoniorkester	2018	37.423	13.000	12.474	526
	2019	38.877	13.500	22.215	-8.715
Total	2018	6.545.234	3.150.000	3.609.008	-
	2019	6.038.832	3.174.300	3.330.894	459.008
Total					156.594

Tabel 10: Aftenskolernes tilskudsregnskab 2018/2019

* Forholdsmæssig fordeling af de afsatte budgetmidler til aflønning på aftenskoleområdet, jfr. Fordelingsbrøk i administrationsgrundlaget.

Bilag 2: Overblik over undervisningstimer og deltagere på aftenskolernes kurser

		Undervisning og studiekredse		Undervisning for handicappede		Undervisning for små hold		Foredrag	
Aftenskole		Timer	Deltagere	Timer	Deltagere	Timer	Deltager	Timer	Deltager
AOF	2018	2.573	905	916	226	0	0	6	40
	2019	2.695	1.049	710	182			6	40
DOF	2018	526	60	0	0	0	0	48	40
	2019	636	204					24	24
HOM	2018	344	147	0	0	2.500	292	0	0
	2019	294	144			2.421	251		
LOF	2018	3.248	1.795	2.361	835	339	57	546	421
	2019	3.335	1.867	2.299	786			546	461
Aftenskole for Senhjernesnk.	2018	0	0	114	23	0	0	0	0
	2019			144	35				
Aftenskolen på CSU	2018	0	0	496	67	0	0	0	0
	2019			674	87				
Holbæk Byorkester	2018	55	46	0	0	0	0	0	0
	2019	60	47						
Holbæk Symfoniorkester	2018	120	54	0	0	0	0	0	0
	2019	120	29						
Jyderup Sangkor	2018	83	80	0	0	0	0	0	0
	2019	84	51						
KreativSkolen	2018	171	80	1.294	185	0	0	0	0
	2019	160	71	1.453	208	0	0	0	0
Sangskaderne	2018	145	87	0	0	0	0	0	0
	2019	162	76						
Svinninge Aftenskole	2018	573	327	59	24	0	0	0	0
	2019	593	266	24	12	28	8	0	0
Total	2018	7.838	3.581	5.240	1.360	2.839	349	600	501
Total	2019	8.139	3.804	5.304	1.310	2.449	259	576	525

Tabel 11: Aftenskolens undervisningstimer 2018/2019